

രാമചരിതം: എൺപത്തൊട്ടാം പാലം
വ്യാഖ്യാ: ശരത് ചന്ദ്രൻ

രാമചരിതം: എൺപത്തൊട്ടാം പാലം
വ്യാഖ്യാതാവ്: ശരത് ചന്ദ്രൻ
(മലയാളം: കവിത)

Editorial content © 2023, Sarath Chandran

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of [River Valley Technologies](#).

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [Xe_LAT_EX](#) from [T_EXLive](#) 2020 and the cloud framework, [Ithal \(ഇതൽ\)](#). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution ShareAlike](#) license for free download and usage.

The demon Kumbhakarna is defeated by Rama and Lakshmana, a painting by Anonymous. The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

രാമചരിതം:
എൺപത്തെട്ടാം പാലം

സംഗ്രഹം

ബോധരഹിതനായ ലക്ഷ്മണനെക്കുറിച്ചോർത്ത് രാമൻ തന്റെ സേനയിലെ വൈദ്യനായ സുഷേണ (താരയുടെ അച്ഛൻ) നോട്ട് വിലപിക്കുന്നു. എന്നാൽ ലക്ഷ്മണൻ ആപത്തൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ല എന്ന് സുഷേണൻ രാമനെ അറിയിക്കുകയും ലക്ഷ്മണനെ സുഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ജാംബവാൻ അരുളിച്ചെയ്ത മരുന്നുകൾ എത്തിക്കുന്നതിനായി ഹനുമാനോട്ട് ദ്രോണഗിരിപർവതത്തിലേക്കു യാത്രയാവാൻ നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തുടർന്ന്, മുതസഞ്ജീവനി മരുന്നുമായി ഹനുമാൻ എത്തുകയും അവ ഉപയോഗിച്ച് സുഷേണൻ ലക്ഷ്മണനെ സുഖപ്പെടുത്തുകയുമാണ്. ബോധം തിരികെ ലഭിച്ച ലക്ഷ്മണൻ രാമന്റെ അരികിലെത്തി വണങ്ങുന്നതും അവർ തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണവുമാണ് ഈ പടലത്തിലുള്ളത്.

പാട്ട് 1

എൻറെല്ലാ മുരെചെയ്തൊളിവു
പെറ്റേങ്കുമാടകമീടി വിളങ്കു-
ക്കുൻറെല്ലാം ചിതറും നെറി പൊങ്കി
ഛുൻറാണങ്കൾകൊണ്ടു മനോർ കോൻ
ചെൻറണെന്നു പൊഴിന്തൻ വൈരം
ചീർത്ത പത്തുകഴുത്തുടൈയോനും
വെൻറുകൊൾകയിലാചൈ കൊടെയ്താൻ
വേന്തനെത്തരമത്തരമനാൽ

രാമനും രാവണനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധമാണ് രംഗം. അന്യോന്യമുള്ള ബാണയുദ്ധത്തിൽ രാവണനു നേരെ രാമൻ കുന്നുകളെപ്പോലും ചിതറിക്കാൻ ശേഷിയുള്ള കൂർത്തതും സ്വർണനിറമുള്ളതുമായ തിളങ്ങുന്ന അസ്ത്രങ്ങൾ അയച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. രാമനോടുള്ള വർദ്ധിച്ച വൈരത്താൽ തന്റെ വിജയത്തിനുവേണ്ടി രാവണനും അസ്ത്രങ്ങൾ തിരിച്ചു തൊടുത്തു.

കുറിപ്പ്

എൻറെല്ലാം — എന്നെല്ലാം
ഒളിപ്— ശോഭ
ആടകം— സ്വർണ്ണം
വാണങ്കൾ — ബാണങ്ങൾ
പത്തുകഴുത്തുടൈയോൻ — രാവണൻ

പാട്ട് 2

അന്യ, മമുതലങ്കളും, മേന്മേലഞ്ചിതം
നിചിചരൻ പൊഴിയക്ക-
ണ്ടുവർ വേന്തനുതമ്പി മുറിത്തൊനൊത്ത
വാണങ്കൾ കൊണ്ടുവയെല്ലാം
ചെമ്പൊന്നാലണിയും കണ്ടെ
തമ്മിൽച്ചെൻറു കിടുമനേരമിടിക്കും
കമ്പമായ് വരുമൊച്ച തഴൈന്തെക്കാലവും
തുടരിൻറിതു പോരിൽ.

രാമനും രാവണനും തമ്മിൽ ഏറ്റുമുട്ടുമ്പോൾ ആയുധങ്ങൾ കൂട്ടിമുട്ടി ശബ്ദമുണ്ടാകുന്നു. രാവണൻ തനിക്കുനേരെ അന്യം മുസലങ്ങളും അയക്കുന്നതു കണ്ട് രാമൻ അനുയോജ്യമായ ബാണങ്ങളാൽ അവയെ മുറിയ്ക്കുന്നു. സ്വർണനിറമുള്ളതും തിളങ്ങുന്നതുമായ അമ്പുകൾ കൂട്ടിമുട്ടുമ്പോഴത്തെ ശബ്ദം ഇടിക്കുപോലും ഭയം ജനിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇങ്ങനെ അതിതീവ്രമായ യുദ്ധം തുടരുന്നു.

കുറിപ്പ്

മുതലം— മുസലം – ഇരമ്പുലക്കു, ഗദ
ഉമ്പർവേന്തനു തമ്പി— ദേവേന്ദ്രന്റെ അനുജൻ (മഹാവിഷ്ണു)
കണ്ടെ — അന്യ്, ശരം
കമ്പം— വിറയൽ, ഭയം

പാട്ട് 3

പോരിലമ്പു പൊഴിത്തപ്പോതു
നിൻറരുളിൻറവനീചൻ
ചാരനിൻറ തുഴേണനെ നോക്കിത്തന്നുടേതുയരം
മൊഴിയിൻറോൻ
ചോരി കോരിന മെയ്തൊടൊന്നുള്ളം തുള്ളുമാറു
തുമിത്തിരെരെ മൈന്തൻ
പാരിൽ വീഴ്തു കിടത്തതു കണ്ടേ പാണിയോ
കലൈയിൻറു തെനക്കേ.

അങ്ങനെ യുദ്ധത്തിൽ അമ്പുകൾ അയച്ചും തടുത്തും നില്ക്കുന്ന രാമൻ തനിക്കരികിൽ നില്ക്കുന്ന സുഷേണനോടു തന്റെ സങ്കടം പറയുകയാണ്. യുദ്ധത്തിൽ പരുക്കേറു ചോരയിൽ കുളിച്ചുകിടക്കുന്ന ലക്ഷ്മണന്റെ ശരീരം കാണുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സ് വേദനിക്കുകയും കരുത്ത് ഇല്ലാതാവുകയും കരങ്ങൾ തളരുകയും ചെയ്യുന്നു.

കുറിപ്പ്

അവനീചരൻ — അവനീശൻ
തുയരം— സങ്കടം
തുമിത്തിരെരെമൈന്തൻ — ലക്ഷ്മണൻ
കലൈയിൻറു — തളരുന്നു

പാട്ട് 4

പാണികൾക്കു ചരങ്കളും, വില്ലും പാരമായ്
മുടിയിൻറുതെടുപ്പാൻ
നാണം മിക്കച്ചരുങ്കിവരിൻറോ നന്മൈ
വീരിയ മുക്കിവയെല്ലാം
വീണൈനാണിന മെന്തൊഴിയാളും വേറിരുത്തനൾ
തമ്പിയും വീഴ്ന്താൻ
ഏണമീൻറി വരിൻറുതെനക്കില്ലേതുമൊൻറുമിതം
വരുവാൻറേ.

തുടർന്ന് രാമൻ പറയുകയാണ്: അമ്പുകളുടെയും വില്ലിന്റെയും ഭാരംപോലും തന്റെ കരങ്ങൾക്ക് താങ്ങാനാവുന്നില്ല. തന്റെ കരുത്തും വിദ്യവും നന്മയുമെല്ലാം നാണിച്ചു നാണിച്ച ചുരുങ്ങി വരികയാണോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു. വീണപോലും നാണിക്കുന്ന തരത്തിൽ മധുരമായി സംസാരിക്കുന്ന സീതയെ തനിക്ക് നഷ്ടമായി. ഇപ്പോഴിതാ തന്റെ അനുജനും വീണിരിക്കുന്നു. ഗുണകരമായിട്ടല്ല ഒന്നും സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഇത് തന്നെ തളർത്തുകയും സംശയങ്ങൾ വളർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

കുറിപ്പ്

പാണി— കരം
പാരം— ഭാരം
നാണിന — നാണിച്ച
ഏണം— കരുത്ത്, ഉറപ്പ്

പാട്ട് 5

ഏതുമൊൻറുമിതം വരുവാൻറില്ലെങ്ങ
നേയുമിനേരമെന്നക്കോ
ചീതൈ വേറിരുത്താളിളെയോൻ തൻ ചിവനും
പണിയായ്വന്നു തെൻറാൽ
ഏതലാർക്കു വഴിപ്പടുമാറേയെന്നുടേ
തൊഴിലും ചുരുങ്കിപ്പോയ്
ഏതു ചെയ്തുമിരാവണനെൻറാലിൻറു
കാലനു പാകടമാമേ.

രാമൻ പറയുന്നു: തനിക്ക് ഹിതമായിട്ടുള്ള സംഭവങ്ങളല്ല ഇതുവരെ നടന്നിട്ടുള്ളതും നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും. ആദ്യം സീത വേർപെട്ടു. അനുജനും ആപത്തു പിണഞ്ഞ് യുദ്ധഭൂമിയിൽ വീണുകിടക്കുന്നു. മാനസികമായി തളർന്നതോടൊപ്പം ശത്രുക്കൾക്ക് പരാജയപ്പെടുത്താൻ പാകത്തിനു തന്റെ യുദ്ധസാമർത്ഥ്യവും കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഞാൻ നിമിത്തം എങ്ങനെയും രാവണനിന്നു കാലനു തിരുമുല്ലാഴ്ചയായിത്തീരും.

കുറിപ്പ്

ചീതൈ — സീത
ചീവൻ — ജീവൻ
ഏതലാർ — ശത്രുക്കൾ
പാകടം— കപ്പം, ചുങ്കം, തിരുമുൽക്കാഴ്ച

പാട്ട് 6

കാലന്തുരിവനാലയമാക്കി കണ്ടും
കൊൾവുതുവേണ്ടമതെൻറേ
മാലവാർകഴൻ മൈതിലി പുണം
മന്നർ കോനരുളിച്ചെയ്തനേരം
ചാലഴിതു പണിത്തുരെരെയ്താൻ
ചാരനിൻറ തുഴേണനും മന്നൻ
കോലമുണ്ടുയിരറ്റുതില്ലെൻറേ
കുറ്റമാറുവരിൻറിതു മന്നാ.

രാവണനെ കാലപുരിയിലേക്ക് അയയ്ക്കുമെന്ന് സുന്ദരിയായ സീതയാൽ ആലിംഗനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന രാമൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ, സമീപം നിന്ന സുഷേണൻ രാമനെ അറിയിക്കുന്നു മന്നവാ, ലക്ഷ്മണന്റെ ശരീരലക്ഷണങ്ങൾ പറയുന്നത് ഉയിരിന് ആപത്തൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ല എന്നുതന്നെയാണ്.

കുറിപ്പ്

ആലയം — വീട്
മാലവാർകഴൻ — ഇരുട്ടുപോലെ മനോഹരമായ തലമുടിയിോടുകൂടിയവൾ
പുണ് — കവചം, ആഭരണം
കോലം— ആകൃതി

പാട്ട് 7

മന്നർനായകനേയിളമന്നൻ
മയ്യൽപുണ്ടതുകൊണ്ടുയിരറ്റി-
ല്ലെന്നുമേടം നമക്കു തിരിക്കാമെങ്കനേ
യറിവുതതെങ്കിൽ
തന്നുനുണ്ടകതണ്ടിളകിൻറു ചട്ടറും
വതനം വിളങ്കിക്കാ-
ണിന്നുമുണ്ടടയാളം നിറത്തിനെങ്കുമില്ല
പകർച്ചയും വീരാ!

ലക്ഷ്മണൻ മരിച്ചതായിത്തോന്നുന്നില്ലെന്നു സുഷേണൻ രാമനെ അറിയിക്കുന്നു: മഹാരാജാവേ, അങ്ങയുടെ അനുജൻ ജീവൻ നഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ല, ബോധംകെടുക മാത്രമാണുണ്ടായത് എന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാകുന്നു. കാരണം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം ഇപ്പോഴും തുടിച്ചുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത്. മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ തികവുറ്റ മുഖം പ്രകാശിക്കുന്നുമുണ്ട് വീരാ, നിറത്തിനെങ്ങും മറ്റൊരു മാറ്റവുമില്ല.

കുറിപ്പ്

മയ്യൽപുണ്ടതുകൊണ്ട്— ബോധംകെട്ടതുകൊണ്ട്
എൻറുമേടം— എന്ന സംഗതി
തന്നനുണ്ട്— തന്നെ ഉണ്ട്
തന്നന — തന്നെത്താൻ
അകതണ്ട്— ഹൃദയം
ചട്ടറ — തികവുറ്റ
പകർച്ച— മാറ്റം, ഭാവഭേദം

പാട്ട് 8

വീരനേ മനതണ്ടിലെഴൊല്ലാ
മിക്കതോതുമയർ പോരിടയെങ്കും
ചുരർകമ്പിടും വേന്തനുചാലത്തുമുണ്ടിന്നു
മിന്നിനെമ്പാലേ
തീരനായ തുഴേണനിവണ്ണം
ചെല്വ്വമീടിന മന്നനുകുറി-
ച്ചാരവേ വന്ത മാരുതിയൊടുൾത്താപമുൾ
ക്കള്ളെന്തിപ്പടി ചൊൻറാൻ.

സുഷേണൻ രാമനെ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നു: വീരാ, അസുരർ വണങ്ങുന്ന രാജാവായ ലക്ഷ്മണനു ആപത്തു സംഭവിച്ചു എന്നു വിചാരിച്ച് അങ്ങ് യുദ്ധസമയത്ത് മനസ്സിന് ക്ലേശം വരുത്തി വയ്ക്കരുത്. ഇങ്ങനെ രാമനോടു പറഞ്ഞതിനുശേഷം ധീരനായ സുഷേണൻ അടുത്തുവന്ന ഹനുമാനോട്ട് മനോവേദനകളഞ്ഞ് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

കുറിപ്പ്

മനതണ്ട്— മനസ്സ്
മിക്കതോതുമയർ — മികച്ച ദുഃഖം
തുമ്പം— സന്താപം
ഉൾത്താപം— ദുഃഖം, മനോവേദന

പാട്ട് 9

ചൊൻ വണ്ണമയൻറനയൻ മുർച്ചൊല്ലിയൻറ
മരുത്തുകൾ നാലും
മൂന്നംവന്തതിലേറും മുതിർന്തെൻ
മൂന്നലാഴ്ത്തുകെൻറുരെരെയ്താൻ
ഇന്നവണ്ണമതെൻററിവോരാറെൻറും
മൂന്നമീമ്മാമരുതെല്ലാം
മിന്നുമമ്മലൈതൻ ചികരം കൈവത്തു
മാരുതി വന്തണൈന്താൻ.

ഹനുമാനോട്ട് മരുന്നുകൾ കൊണ്ടുവരുവാൻ പറയുകയും ഹനുമാൻ അവ എത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മുമ്പ് ജാംബവാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ പ്രസിദ്ധമായിരുന്ന നാലു മരുന്നും മുമ്പിലത്തേക്കാൾ വളർന്ന് എന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുവന്നു തരിക. ഇന്നുമാതിരിയാണവ എന്നും മുമ്പ് ഈ മഹാ ഔഷധം അറിഞ്ഞവരാണ്ട് എന്നും സുഷേണൻ പറയുന്നു. മിന്നുന്ന ആ മലതന്നെ കൈയിലെടുത്തുകൊണ്ട് ഹനുമാൻ വന്നുണഞ്ഞു.

കുറിപ്പ്

അയൻറനയൻ — അയൻ – തനയൻ, ജാംബവാൻ
മാമരുതു — മഹൗഷധി
ചികരം— ശിഖരം
മുർച്ചൊല്ല്— മുൻചൊല്ല്

പാട്ട് 10

വന്തനേരം മരുത്തുകൾ നാലും
വാങ്കി മന്നനുടേ തിരുമുക്കി-
ന്നന്തരാ പിഴിന്താനിടർ വേർകൂടറ്റുപോംവഴി
കണ്ട തുഴേണൻ
ചീതൈചെയ്വർ മാനതതാരിൽച്ചേരും
വീരനുണർന്തെഴുന്തയൻ
തന്തിരുക്കഴൽ കൈവണങ്കിത്തന്താപം
മന്നവർകോനു കള്ളെന്താൻ.

ഹനുമാൻ മരുന്നുമായി എത്തിയപ്പോൾ സുഷേണൻ അവ നാലും വാങ്ങി ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ് ലക്ഷ്മണന്റെ മുക്കിനുള്ളിൽ ഇറ്റിക്കുന്നു. അതോടെ ചിന്തിക്കുന്നവരുടെ മനസ്സിൽ ചേരുന്ന വീരനായ ലക്ഷ്മണൻ ബോധം തെളിയുകയും എണീറ്റ് രാമന്റെ കാൽ വണങ്ങി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്താപം അകറ്റുകയും ചെയ്യുന്നു.

കുറിപ്പ്

മന്നൻ— ലക്ഷ്മണൻ
വേർകൂടറ്— വേൽ പോലുമുറ്
അയൻ— പ്രഭ
താപം— ദുഃഖം

പാട്ട് 11

മന്നനിപ്പടി ചെപ്പിനനിപ്പോർമന്നിൽ
വീഴ്ത്തുമിതം പിരിന്തേ നീ
എൻറുമുന്നുമുണർന്തതിനൊപ്പോൻറിലുല്ലോ
വഴി വതുതെന്നക്കോ
മിന്നിടൈക്കൊടി ചാനകിതന്മെയ്
വേറിരുത്തുള്ള മാലിയലിൻറേൻ
നിന്നയുഴിയിൽ വീഴ്ത്തതു കണ്ടേനിൻറുതെൻ
തൊഴിലൊട്ടൊഴിയാതേ.

രാമൻ ലക്ഷ്മണനോട്ട് ഇപ്രകാരം പറയുന്നു: ഈ യുദ്ധങ്ങളത്തിൽ എന്റെ ഉയിർപോലെ പ്രിയപ്പെട്ട നീ വീണു നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നീ ഉണർന്നതിനു തുല്യമായിട്ട് എനിക്ക് മറ്റൊന്നുമില്ലല്ലോ. സീതയെ പിരിഞ്ഞതിൽ ഞാൻ അതീവമായി ദുഃഖിക്കുന്നു അതോടൊപ്പമായിരുന്നു നീ യുദ്ധങ്ങളത്തിൽ വീണതുകണ്ടിട്ട് എന്റെ കരുത്തെല്ലാം നശിച്ച് യുദ്ധം ചെയ്യാനാവാത്ത അവസ്ഥയിലെത്തിയത്.

കുറിപ്പ്

ചെപ്പിനൻ — പറഞ്ഞു
ഒപ്പോൻ്റ— തുല്യമായിട്ടുള്ളത്
മിന്നിടൈക്കൊടി — മിന്നൽപോലെയുള്ള മദ്ധ്യലത
യോടു കൂടിയവൾ
എൻറും മൂന്നം— പറയുന്നതിനുമുമ്പ്

ശരത് ചന്ദ്രൻ

മൂലമറ്റം സെന്റ്. ജോസഫ്സ് കോളേജിൽ അധ്യാപകൻ. മദ്രാസ് സർവകലാശാലയിൽനിന്നും എം. ഫിലിപ്പും പി എച്ച്. ഡിയും പൂർത്തിയാക്കി.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിറ്റിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിറ്റുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം - കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ - എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: editors@sayahna.org.
- പ്രതികരണങ്ങൾ editors@sayahna.org എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്ക് അയയ്ക്കുകയോ, ഈ **വെബ് പേജിൽ** കമന്റുകളായി ചേർക്കുകയോ ചെയ്യുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.